

Piotr Kowolik

Kim jest profesjolog?

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (40-41), 43-46

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kim jest profesjolog?

Definicja

Termin profesjolog (ang. profesidogist; niem. Profesiologe; ros. профе́ссиона́лог) (łac. *profesio*) oznacza: stałe zatrudnienie, zawód, fach, fachowiec dobrze znający swój zawód.

Zawód profesjologa wykonuje osoba, która zajmuje się rozwojem zawodowym człowieka, w tym rozwojem zawodowym dzieci, młodzieży i dorosłych; warunkami, procesami, wynikami i prawidłowościami rozwoju zawodowego dzieci, młodzieży i dorosłych pracujących oraz postzawodowego emerytów i rencistów.

Profesjolog to fachowiec, człowiek dobrze znający zawód – jego proces i warunki wyodrębniania się nowych zawodów w ogólnym podziale pracy; wykonywanie przez człowieka zainteresowań i czynności człowieka w jego zainteresowania i czynności zawodowe.

Predyspozycje

W zawodzie profesjologa kluczowe są predyspozycje interpersonalne i społeczne, ponieważ nie ma dobrych profesjologów bez umiejętności nawiązywania kontaktu, bez otwartości na problemy innych (umiejętność komunikowania się, słuchania innych, wrażliwość na ich problemy). Oznacza to także rodzaj pasji, która powinna temu zawodowi towarzyszyć. Od profesjologa wymaga się zaangażowania większego niż w innych zawodach. W tym zawodzie liczy się również zdolność empatii, a także umiejętność przekazu werbalnego. Każdy profesjolog musi myśleć teoretycznie, abstrakcyjnie, zarówno analitycznie, jak i syntetycznie. Powinien też cechować się dobrą pamięcią, oryginalnością myślenia i umiejętnością wyjścia poza schemat. Komunikatywność, a nawet empatia, umiejętność wczucia się w sytuację badanych czy respondentów, jest nieodzowna. Do tego potrzebna jest umiejętność rozmowy z ludźmi, pokonywania bariery wewnętrznej i wejścia do cudzego świata.

Konieczna jest też interdyscyplinarna wiedza z różnych dziedzin. Najmocniej profesjolog musi być związany z psychologią, a szczególnie psychologią rozwoju człowieka. Kolejno z pedagogiką, a szczególnie z teorią wychowania oraz dydaktyką. Chodzi tu głównie o samoświadomość i samowychowanie młodzieży i dorosłych oraz ich sukcesy w procesie uczenia się zawodu, zdobywania teoretycznych podstaw zawodu i pracy, jak również umiejętności skutecznego działania profesjonalnego.

Profesjolog korzysta również z socjologii, a szczególnie z socjologii pracy i socjologii wychowania. Człowiek stanowi jednostkę niepowtarzalną, ale liczy się tylko w grupie społecznej, w niej się rozwija, podlega jej wpływom i sam wpływa zachowaniem na grupę. Są to związki o charakterze społecznym.

Profesjolog musi posiadać odpowiednią wiedzę medyczną (anatomia, fizjologia), umiejętności logicznego rozumowania, koncepcji uwagi, a także takie cechy psychiczne i fizyczne, jak: sumienność, dyscyplina, dobra pamięć, dokładność, łatwość wypowiedzania się w mowie i piśmie, a także odporność na stres.

Profesjolog ma do swojej dyspozycji własne metody badań profesjologii oparte na biografii ogólnej oraz metodzie biograficznej. Innymi metodami profesjologii są analiza, ocena i interpretacja wytworów działania oraz obserwacja. Metodami pomocniczymi są: testowa, eksperymentalna, wywiadu i rozmowy, ankietowa, socjometryczna, introspekcyjna i statystyczna.

Zadania i czynności profesjologa

Wykonywanie zawodu profesjologa polega na:

- **prowadzeniu** badań diagnostycznych dotyczących warunków, procesu, wyników i mechanizmów rozwoju zawodowego ludzi;
- **prognozowaniu** rozwoju zawodowego dzieci, młodzieży, dorosłych zgodnie z ich możliwościami osobistymi oraz potrzebami społeczno-gospodarczymi i kulturalnymi kraju;
- **opracowaniu i stosowaniu** metod, technik i narzędzi poznawania warunków, procesu i prawidłowości rozwoju zawodowego dzieci, młodzieży i dorosłych;
- **zaspokajaniu** potrzeb intelektualnych społeczeństwa dotyczących jego rozwoju zawodowego w różnych dziedzinach i warunkach oraz podstawowych prawidłowościach tego rozwoju;
- **kształtowaniu** właściwego stosunku do jednostkowych (osobistych) możliwości oraz perspektyw rozwoju zawodowego każdego człowieka;
- **kształtowaniu i utrwalaniu** racjonalnej postawy jednostek i grup społecznych wobec samego siebie i społecznego otoczenia w aspekcie rozwoju zawodowego i osobistego udziału w zawodowym życiu społeczeństwa;
- **dostarczaniu** wiedzy rodzicom, nauczycielom i organizatorom systemu edukacji dzieci, młodzieży, dorosłych o warunkach, procesie, wynikach i prawidłowościach rozwoju zawodowego człowieka;
- **wskazywaniu** możliwości rozwoju zawodowego jednostek normalnych i patologicznych w zakresie wyboru zawodu i pracy;
- **gromadzeniu, opracowywaniu i aktualizowaniu** informacji o zawodach, drogach do uzyskiwania kwalifikacji i potrzebach rynku pracy;
- **udzielaniu** indywidualnych i grupowych informacji o zawodach, instytucjach kształcenia i rynku pracy;
- **prowadzeniu** zajęć z młodzieżą dotyczących planowania kariery zawodowej i poszukiwania pracy;

- **dokonywaniu** badań diagnostycznych związanych z przydatnością do zawodu;
- **udzielaniu** indywidualnych porad w wyniku przeprowadzonych rozmów, badań i diagnoz lekarskich;
- **współpracy** z profesjologami;
- **prowadzeniu** starannej i kompletnej dokumentacji;
- **popularyzowaniu** wiedzy profesjologicznej wśród młodzieży, ich rodziców, nauczycieli i pracodawców w celu podnoszenia na wyższy poziom ich świadomości prozawodowej i zawodowej;
- **prowadzeniu** własnych badań i interpretowaniu wyników innych badań oraz literatury fachowej umożliwiającej dalsze doskonalenie zawodowe;
- **służeniu** za wzór w stosunkach zawodowych;
- **obserwowaniu**, rozumieniu i interpretowaniu zachowań i postaw;
- **planowaniu** i przeprowadzeniu wywiadów w różnych sytuacjach;
- **uzyskiwaniu** informacji z wykorzystaniem nowoczesnych, dostępnych technologii.

Jak zostać profesjologiem?

Profesjolog charakteryzuje się odpowiednim zasobem wiedzy (teoretycznej i metodycznej) będącej podstawą profesjonalnego działania; określonymi umiejętnościami zdobytymi podczas kształcenia w szkole wyższej i czynnościami zawodowymi, zasadami, metodami i formami ich wypełniania; osobistymi kwalifikacjami uwzględniającymi właściwe postawy i charakter; normami moralnymi opartymi na życzliwości, empatii, honorze i etyce zawodu profesjologa oraz przyjęciem i uznaniem statusu zawodowego.

Zawód profesjologa to działalność oparta na wiedzy specjalistycznej (teoretycznej) zdobytej podczas toku studiów i systematycznie doskonalonej w procesie praktycznego kształcenia. Działalność zawodowa profesjologa odznacza się uznaniem i wysokim autorytetem społecznym, wpływającym ze zdobytych kompetencji.

Profesjolog to zawód posiadający własne normy moralne, uznający odpowiednie hierarchie wartości, swój kodeks etyczny i kulturę profesjonalną.

Do podjęcia pracy w zawodzie profesjologa niezbędne jest posiadanie wyższego wykształcenia. Profesjolodzy powinni mieć ukończone magisterskie studia pedagogiczne – kierunek: pedagogika; specjalność – profesjologia lub magisterskie studia psychologiczne – kierunek: psychologia, specjalność – profesjologia ewentualnie psychologia i studia podyplomowe (3-semesterne) z zakresu profesjologii, gdzie istotne byłoby nabycie umiejętności doradczych.

Skąd czerpać informacje o zawodzie?

Wykonywanie zawodu profesjologa jest ściśle związane z wiedzą na jego temat. Wiedza pełni funkcje instrumentalną, twórczą, poznawczą i motywacyjną. Najbardziej użyteczna pozostaje wiedza praktyczna, potrzebna do życia co-

dziennego, związana z umiejętnościami adaptacyjnymi, uniwersalnymi oraz specjalistycznymi.

Informacje o zawodzie profesjologa można uzyskać poprzez:

- teczki o zawodach,
- filmy zawodoznawcze,
- przewodnik po zawodach,
- czasopisma, np. „Praca a Kariera”, „Perspektywy”, „Dlaczego”, „Cogito”, „Problemy Profesjologii”,
- programy komputerowe, np. „Doradca 2000”, „Zawody przyszłości”.

W wyborze zawodu profesjologa mogą pomóc: Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Biura Karier, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz szkoły wyższe kształcące przyszłych adeptów profesjologii – profesjologów.

Bibliografia

Pozycje zwarte

Czarnecki K. M., Kowolik P., *Profesjologia* [hasło]. [W:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, red. T. Pilch, t. 5 (P), Warszawa 2005, s. 935–940.

Kowolik P., *Badania pedagogiczne opierające się na metodzie biograficznej*, „Nauczyciel i Szkoła” 2001, nr 3–4.

Kowolik P., *Metoda biograficzna w pracy pedagoga szkolnego*, „Piotrkowskie Studia Pedagogiczne” 2002, t. 9.

Podstawowe pojęcia zawodoznawstwa, red. K. M. Czarnecki, Sosnowiec 2008.

Czasopismo

„Problemy Profesjologii”. Półrocznik poświęcony problemom rozwoju zawodowego człowieka (roczniki 2005–2008).

Adres redakcji: Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej, Uniwersytet Zielonogórski, ul. Szafrana 4, 65-246 Zielona Góra, red. nac. prof. dr hab. Bogusław Pietrulewicz.

Podstawy prawne

Polskie Towarzystwo Profesjologiczne – Statut, Zielona Góra 2007 (Zarząd Główny) oraz Oddział w Katowicach.

Summary

What is „professiologist”?

The author of the work presented the characterisation of a new occupation which is a „professiologist” together with description of predispositions, tasks and activities as well as sources where to find information about this profession.